



Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Sacramentis in genere, de Baptismo, de Confirmatione, de
Eucharistia, de Pœnitentia, de Extrema-Vnctione, de Ordine & de
Matrimonio

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. VI. Corollaria notatu digna,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77185](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77185)

votum baptismi sit necessarium ad justificationem & salutem, quando baptismus non potest in re haberi? Pro cuius intelligentia & resolutione, sciendum est duplex esse votum baptismi: implicitum scilicet & explicitum. Implicitum nihil aliud est, quam vel voluntas servandi totam legem Christi, vel ingrediendi Ecclesiam, vel vitam æternam acquirendi per media à Deo vel Christo definita: quamvis enim habens talem voluntatem, nihil audierit de baptismo, dicitur tamen habere virtualiter & implicitè propositum suscipiendi baptismum, ex eo quod baptismus est medium necessarium ex institutione Christi, ad ingrediendum Ecclesiam, & veram beatitudinem acquirendam. Votum verò explicitum, est formale propositum sive desiderium suscipiendi baptismum in particulari: unde istud terminatur ad baptismum in particulari, illud verò ad aliquid commune, in quo baptismus continetur, aut cum quo connectitur. His præmissis.

28

Quidam existimant, votum explicitum baptismi nec ad salutem nec ad justificationem necessarium esse, sed ad utramque votum illius implicitum & virtuale sufficere. Alii verò docent, ad salutem quidem votum explicitum baptismi requiri, non tamen ad justificationem. Sed probabilior est sententia quæ asserit post legis Evangelicæ promulgationem, votum explicitum baptismi, tam ad justificationem, quam ad salutem esse necessarium. Eadem enim est ratio de voto baptismi, ac de fide Trinitatis & Incarnationis: Sed probabilior, & menti S. Doctoris conformior est sententia quæ asserit, post Christi adventum, & legis Evangelicæ promulgationem, fidem explicitam Incarnationis & Trinitatis, esse necessariam ad justificationem & salutem, necessitate mediæ, ut in Tractatu de fide ostensum est: Ergo & quæ docet votum explicitum baptismi, ad utramque necessitate mediæ adultis esse necessarium.

Disp. 6.
art. 5.

§. VI.

Corollaria notata digna.

29

EX dictis inferre primò, baptismum esse etiam necessarium necessitate præcepti divini ad salutem. Est enim regula generalis, quod omne medium per se necessarium ad salutem, si subest arbitrio nostro, est etiam necessarium necessitate præcepti divini: siquidem nihil magis debuit cadere sub præcepto divino, quam illud sine quo vita æterna haberi non potest, si tamen sit in arbitrio nostri facultate: etenim non satis Christus legislator providisset bono & perfectioni suæ rei publicæ, quæ est Ecclesia Christiana, si non imposuisset specialia præcepta circa illa quæ ad finem ipsius consecutionem instituit tanquam media necessaria: Sed, ut jam ostendimus, baptismus est medium ad salutem necessarium: Ergo etiam est necessarius necessitate præcepti.

30

Hoc verò præceptum obligat omnes adultos habentes baptismi copiam, quamvis sint per gratiam spiritualiter regenerati, seu per baptismum flaminis justificati: Nicodemus enim (ut notat S. August. tract. 11. in Joan. et in gratia tamen Christus de dixit illi, *Nisi quis renatus fuerit, &c.* Imò etiam si aliqui nunc sanctificarentur in utero, nihilominus tenerentur baptizari, ut docet S. Thomas hic art. 1. ad 3. his verbis: *Illi qui sunt sanctificati in utero, consequuntur quidem gratiam emundantem à peccato originali, non tamen ex hoc ipso consequuntur characterem quo Chri-*

sto configurentur; & propter hoc, si aliqui nunc sanctificarentur in utero, necesse esset eis baptismum ut per susceptionem characteris, alius mentis Christi conformarentur. Et in 1. dist. 6. quæst. 1. art. 1. baptizari propter tres rationes. Primo propter acquirendum characterem, quo annuuntur in populo Dei, & quasi deputentur ad percipiendam divinam hereditatem. Secundo, ut per baptismi perceptionem, & susceptionem Christi etiam corporaliter conformentur. Tertio propter bonum obedientie, quia præceptum de baptismo omnibus datum est, & ab omnibus impleri debet nisi articulus necessitatis sacramentum excludat.

Dices, formam baptismi non posse de tali modo verificari, illa enim significat ablationem non tantum materialem, sed etiam spirituali peccato: At puer qui esset sanctificatus in utero matris, non posset spiritualiter mundari per baptismum à peccato originali, cum per sanctificationem in utero, ab illo jam esset mundatus. Ergo: &c.

Respondeo primò; hoc argumentum minime probare, probat enim non posse vere applicari formam baptismi adulto, qui jam ante peractum dilectionis supernaturalis, vel contritionis peccata, à peccatis mundatus fuerit.

Respondeo secundo, negando Antecedens, cuius probationem dicendum est quod si verba, *Ego absolvo te à peccato tuo*, quæ sunt forma sacramenti Penitentiae, nihil aliud significant, nisi ego impertior tibi gratiam remissionis peccatorum, seu quæ de se potens est ad solvendum peccatorum vincula, si subiectum illis inveniamur ligatum. Ita pariter hæc verba, *Ego te baptizo*, quæ sunt forma sacramenti baptismi, nihil aliud significant essentialiter, nisi infusionem gratiæ sanctificantis, quæ de se valet ad peccatum originale & actuale delendum, sicut in subiecto inveniamur. Unde sicut in Sacramento Penitentiae prædicta verba, *Ego absolvo te à peccato tuo*, verificantur, quamvis penitens solum peccata sua confessa & remissa, quibus proinde non ligatus confiteatur: ita pariter in Sacramento Baptismi, hæc verba, *Ego te baptizo*, vera sunt, quamvis ille qui baptizatur, per gratiam sanctificantem peccato originali & actuali, jam mundatus sit. Adde, lavari & mundari spiritualiter possunt non solum eos qui sunt infecti peccato, sed & alios à illo mundos; possunt enim magis magisque mundari, id est per augmentum gratiæ sanctificantis magis removeri à statu peccati: sicut illi qui sunt peccato aliquo sunt infecti, possunt tamen magis magisque infici, juxta illud Apocal. 2. *Qui sordidus est, sordescat adhuc, & qui iustus est, iustificetur adhuc, & sanctus, sanctificetur adhuc.*

Inferes etiam ex dictis, baptismum non debere differri usque ad finem vitæ, vel ad longum tempus, sed post sufficientem instructionem de rebus fidei, suscipi. Per baptismum enim homo describitur militiæ Christianæ: est autem irratiabile ut tunc aliquis ad scribatur militiæ, quando cessat bellum. Deinde baptismus est institutus hominem in Christo regenerandum, & constitutum Ecclesiæ membrum, ut sit capax totorum Sacramentorum, fructus sacrificii, & obedientiæ ac subiectionis, respectu iurisdictionis Ecclesiasticæ; quo fine magna ex parte frustratur, si usque ad finem vitæ, vel ad longum tempus, differetur. Addit D. Thomas in 4. dist. 1.

quæst. 3. art. 1. quæstiunc. 2. ad 2. quod in baptismo confertur gratia ad bene vivendum, & peccata tolluntur præterita, & impediuntur futura; & ideo quævis baptisimus in fine vite susceptus, plura peccata præterita tolleret, tamen pauciora impediret, & ad pauciora bona promoveret, & ideo minus esset utilis. Præterea multus casibus subiacet humana vita, & posset contingere, ut qui baptismum in fine vite accipere, expectaret, morte subitâ præventus, expectatione suâ fraudaretur. Unde Chrysostomus homil. 13. ad Hebræos: Multos novi qui hoc passi sunt, qui spe baptismatis multa peccabant: circa diem autem mortis, discesserunt vacui.

Dices, Præcepta affirmativa non obligant, nisi tempore necessitatis: Sed præceptum de baptismo est affirmativum: Ergo non obligat nisi tempore necessitatis, subindeque usque ad finem vite, vel saltem ad longum tempus, sine peccato differri potest. Unde D. Martinus per octo annos mansit Cathecumenus, & S. Ambrosius non erat baptizatus, quando electus fuit Episcopus.

Respondeo quidquid sit de aliis præceptis affirmativis, esse specialem rationem de præcepto baptismi, quia baptismus est necessarius ad inchoandam vitam spirituales, & sine illo non possumus recipere alia sacramenta, quibus Christiana religio colitur, & ideo ne beneficio aliorum sacramentorum frustremur, debemus quanto citius convenienter & commode fieri potest, characterem baptismali insigniri. Prædicti vero sancti ex magna reverentia & humilitate distulerunt baptismum, quia existimabant se ad illius susceptionem non esse sufficienter dispositos, & ideo illorum exempla non sunt trahenda in consequentiam. Unde ut annotavit Baronius tomo 4. anno Christi 377. num. 14. Ipsemet Ambrosius, factus Episcopus, in eo multus fuit, ut pravam illam consuetudinem, quæ tam in Occidente quam etiam in Oriente usu temporis coaluerat, quâ fideles quamplurimi neque a t. provechorem aetatem baptismum differunt, putant ut malum germen ex agro dominico evelleret; & quod se fecisse doluit, ab aliis ne imposterum fieret, vehementer admonuit. Præstiteruntque hoc ipsum apud Orientales Basilium atque Gregorium Nazianzenum, nec non Gregorium Nissenum, ut ipsorum de baptismo edita rationes significant. Demum Ecclesia ut hunc abutulum tolleretur, prohibuit ne Cathecumeni, si essent plenè instructi & idonei, susceptionem baptismatis, ultra vigiliam Paschæ aut Pentecostes differrent, ut constat ex Canone Dno tempora, & ex Canone Catechismus, de consecrat. dist. 4.

Dices, Hæc Ecclesiæ determinatio non potest obligare Cathecumenos, illos saltem qui sunt nati ex infidelibus, quia non subduntur Ecclesiæ: Ergo illi non peccabunt, si ultra illud tempus ab Ecclesia præscriptum differant baptismum.

Respondeo quod quamvis Ecclesia non habeat jurisdictionem directam supra Cathecumenos, nec possit eos cogere ad suscipiendum baptismum, quia tamen præceptum divinum baptismi eos obligat, & Ecclesia habet potestatem determinandi præceptum illud, consequenter etiam & indirecte, potest obligare Cathecumenos ad sumendum baptismum tali tempore, si velint Ecclesiam incurrere, & eos punire penâ ejectionis, si ejus determinationi non pareant: quomodo Religio obligat Novitios, quamvis ad se non pertinentes, ad proficendum tali tempore, & tali ritu, si ipsam

velint ingredi, & si non obtemperent, punit eos penâ expulsiōis.

ARTICULUS II.

An quando baptizatur adultus, requiratur ex parte eius aliqua intentio suscipiendi Baptismum?

Cum parvuli non sint capaces propriæ intentionis & consensûs voluntatis, evidens est ad valorem baptismi eorum, nullam requiri talem intentionem, sed sufficere voluntatem Christi & Ecclesiæ, quæ tanquam mater præbet ipsis uterum, ut spiritualiter regenerentur, cor ut possint credere, & os ut confiteantur fidem. Quare solum difficultas est de adulto, pro cuius resolutione.

Advertendum est, adultum baptizandum quatuor diversis modis in receptione baptismi se habere posse. Primò ut expressè repugnet & contradicat receptioni illius. Secundo, ut solum coactè, & metu cadente in constantem virum, permittat se baptizari. Tertiò, ut interpretativè solum baptizari velit, quando scilicet in vigilia existens, habuit intentionem suscipiendi baptismum, & postea non mutata tali intentione, dormiens baptizatur. Quartò potest adultus ita suscipere baptismum, ut ad illum merè negativè seu indifferenter se habeat, illi nec consentiens nec dissentiens. His præmissis.

Dico primò: Quando adultus expressè repugnat & contradicit receptioni baptismi, ille invalidus est. Conclusio est certa, & definita ab Innocentio III. in cap. *Maiores* de baptismo, probaturque ratione fundamentali: Cum enim baptismus sit quædam fidei professio, propter quod dicitur sacramentum fidei, sicut nullus repugnans & contradicens susceptioni fidei, recipit fidem, utpote quæ cum rationibus naturalibus non vincat intellectum, sine voluntatis consensu, & obsequio, ac pia ejus motione, non recipitur, ita nec sacramentum baptismi. Unde D. Thomas quæst. sequenti art. 9. Deus (inquit) non cogit hominem ad iustitiam, sicut Damascenus dicit, & ideo adhuc ut aliquis iustificetur per baptismum, requiritur quod voluntas hominis amplectatur baptismum; & baptismi effectum. Addit Soto, quod cum Deus omnia suavitè disponat, id maxime de fide & lege Evangelica constituit, ut nemo nisi consentiens, Christianus fiat, & baptismi sacramentum suscipiat.

Dices, Baptizatus se habet sicut patiens in sacramento: At intentio non requiritur ex parte patientis, sed ex parte agentis: Ergo ad recipiendum valide baptismum, nulla ex parte baptizandi requiritur intentio, subindeque baptismus erit validus, tametsi ipse repugnet receptioni illius.

Respondeo cum D. Thoma hic art. 7. ad 1. quod in iustificatione quæ fit in baptismo, non est passio coacta, sed voluntaria, & ideo requiritur intentio recipiendi id quod ei datur. Baptizatus enim non est quasi passum merè naturale, veluti stippa dum incenditur, sed est passum rationale & liberum, & ideo requiritur in eo intentio, non quidem agendi, sed liberè recipiendi, quia recipiendo se obligat ad ea quæ sunt vitæ Christianæ propria, & ideo modo humano & libero debet suscipere & sibi imponere statum cui annexa est talis obligatio.

Dico